

Stručni rad

VRSTE MREŽA RAČUNALA S OBZIROM NA UDALJENOST

Doc. dr. sc. Matija Varga, viši znanstveni suradnik,
Sveučilište Sjever, Graditeljska škola Čakovec
Mario Kujundžić,
Veleučilište Baltazar Zaprešić

Sažetak

Rad na temu: „Vrste mreža računala s obzirom na udaljenost” se odnosi na: [1] nastavnu temu koja se poučava na predmetu internetskih tehnologija i [2] obrazovanje učenika četverogodišnjeg smjera web dizajner. U radu je prikazano i objašnjene vrste mreža računala s obzirom na udaljenost kao i organizacije mreža računala temeljem modela. U ovom radu su prikazane i objašnjene vrste mreža računala koje obrađujemo na nastavnom satu internetskih tehnologija s obzirom na nastavni plan i program četverogodišnjeg smjera web dizajner, a to su: SAN, nano mreža, BAN, PAN, HAN, LAN, WLAN, CAN, MAN, RAN i WAN mreža. Osim navedenih organizacija mreža računala s obzirom na udaljenost u zadnjem poglavlju su prikazani rezultati istraživanja [temeljem anketiranja] o tome koliko je nastavna tema bila korisna te jesu li shvatili učenici načine organizacija mreža računala s obzirom na udaljenost temeljem čega se može uočiti djelomično i kvaliteta poučavanja unutar nastavnog procesa.

Ključne riječi: internetske tehnologije, vrste mreža računala, organizacije mreža računala, poučavanje, anketiranje.

1. Uvod

U radu su prikazane i objašnjene vrste mreža računala s obzirom na udaljenost, zatim organizacije mreža računala temeljem modela. Također su radom prikazane i objašnjene vrste mreža računala: [1] SAN, [2] nano mreža, [3] BAN, [4] PAN, [5] HAN, [6] LAN, [7] WLAN, [8] CAN, [9] MAN, [10] RAN i [11] WAN, koje obrađujemo na nastavnom satu internetskih tehnologija s obzirom na nastavni plan i program četverogodišnjeg smjera web dizajner. Radom su prikazani rezultati istraživanja [anketiranja] o tome koliko je nastavna tema bila korisna za učenike te jesu li shvatili učenici načine organizacija mreža računala s obzirom na udaljenost, temeljem čega se može uočiti djelomično i kvaliteta poučavanja unutar nastavnog procesa.

2. Vrste mreža računala prema području koje pokrivaju

Vrste mreža računala prema području koje pokrivaju a koje obrađujemo na nastavnom satu internetskih tehnologija smjera web dizajner su: [1] SAN, [2] nano mreža, [3] BAN, [4] PAN, [5] HAN, [6] LAN, [7] WLAN, [8] CAN, [9] MAN, [10] RAN i [11] WAN.

2.1. Nano

Nano mreže pokrivaju mreže čipova u nanotehnologiji. Nano mreža povezuje nano uređaje [nano uređaji su veličine stotina nanometara ili najviše nekoliko mikrometara] oni su u stanju obavljati vrlo jednostavne zadatke poput računanja, pohranjivanja podataka, ispitivanja i aktiviranja. Nano uređaji su izrađeni od Nano materijala. Nano materijali se odnose na materijale čije su dimenzije od nekoliko do stotinjak nanometara. Omogućuju komunikaciju na razini čipova u nanometarskoj tehnologiji, a primjenjuju se u području biomedicine, istraživanja okoliša, vojne industrije te primjene industrijskih proizvoda i proizvoda široke potrošnje kao i u automobilske industriji te optici. Takav komunikacijski sustav s definiranim načinom protoka podataka naziva se mreža na čipu [*engl. Network on Chip, NoC*] [1], [2], [3].

2.2. BAN

BAN mreža [*engl. Body Area Network*] ili mreža područja tijela [tjelesna mreža] je mreža koja je ujedno i bežična mreža stoga također ne bi bio pogrešan naziv za navedenu mrežu i WBAN kao [*engl. Wireless Body Area Network*]. BAN mreža je bežična mreža računalnih uređaja i senzora koji mogu biti ugrađeni u ljudsko tijelo kao implantanti ili pričvršćeni na tijelo, a povezivi su s drugim uređajima ili internetom [1], [2]. Prednost BAN-ova može biti negirana ako su liječnici preopterećeni tokovima BAN podataka. Bitno je da se podatci dostavljaju pravodobno s obzirom na kontekst [4]. BAN kao mreža je između ostalog dizajnirana za procjenu padova kod pacijenata starijih od 65 godina s naglaskom na odabranu komunikaciju shemu [1], [2].

2.3. PAN

Općenito opisano, PAN [engl. *Personal Area Network*] kao mreža ima usko područje spajanja, a organizirana je oko pojedine osobe. Tipična PAN mreža uključuje jedno ili više računala, telefonskih uređaja, perifernih uređaja, konzola za video igrice te druge uređaje za osobno korištenje pojedinca [korisnika] [1], [2]. Prepreke koje bi eventualno mogle spriječiti bržu implementaciju PAN mreže u više područja su: [1] sigurnost, [2] smetnje i [3] koegzistencija te propisi i/ili standardi.

2.4. HAN

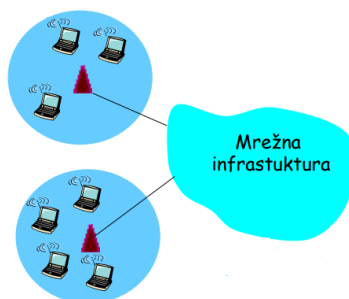
HAN mreža je kućna mreža a kratica glasi: [engl. *Home Area Network*]. HAN mreža je kućna mreža smještena unutar kuće ili stana koju[i] koristi više pojedinaca tj. žitelja. HAN mreža ima jedinstvenu žičanu internetsku vezu, obično preko ADSL modema. Mreži se može pristupiti ravnopravno s bilo kojeg uređaja žičnom ili bežičnom vezom. Ova vrsta mreže pruža veliku fleksibilnost i omogućuje istovremeno korištenje različitih internetskih alata i usluga [1], [2]. Istovremeno se unutar HAN mreže mogu koristiti mobiteli npr. za pregledavanje slika, pisač za ispis slika, više računala u mreži, kako npr. stolna računala, te tako i prijenosna računala i tableti. HAN mreža također omogućuje jednostavno funkcioniranje pametnih kuća te upravljanje pomoću aplikacija njima. Pomoću kućne mreže može se upravljati grijanjem i klimatizacijom, podizanjem i spuštanjem roleta i sjenila, videonadzorom, otključavanjem i zaključavanjem vratiju te otvaranjem vratiju itd. [5].

2.5. LAN

LAN mreža ili engl. *Local Area Network* je lokalna mreža koja povezuje računala unutar npr. jedne tvrtke jedne škole ili unutar jednog razreda, a ograničena je na relativno malo zemljopisno područje. Služi za povezivanje računala i opreme neke tvrtke na jednoj lokaciji, na udaljenostima do najviše 2 km. Vrlo je korisna za dijeljenje resursa unutar tvrtke [na primjer za pohranu podataka i pisače], ali ne i za dijeljenje resursa s vanjskim svijetom [1], [2]. Karakteristike LAN mreža su velika brzina i relativno niski troškovi.

2.6. WLAN

WLAN mreža ili engl. *Wireless Local Area Network* je lokalna bežična mreža koja povezuje računala unutar npr. jedne tvrtke i/ili organizacije. Bežične lokalne mreže najčešće se izvode u Wi-Fi tehnologiji.

Slika 1: Organizacija WLAN mreže

Slika 1 prikazuje organizaciju WLAN mreže računala koju čine osim mrežne infrastrukture dvije lokalne Wireless mreže kroz dvije domene zajedno s čvorovima kao što su računala i bazne stanice preko kojih su računala povezana u jednu mrežu [domenu].

2.7. CAN

CAN mreža je mreža kampusa a kratica glasi *engl. Campus Area Network*. Također, CAN mreža je računalna mreža dizajnirana da povezuje nekoliko zgrada u kampusu [1], [2]. CAN mreža se također koristi za prijenos podataka u gotovo svim vozilima [automobilima, avionima i vlakovima] te za automatizaciju unutar industrije.

2.8. MAN

MAN je tkzv. gradska mreža koja povezuje sve uređaje koji imaju pristup internetu unutar jednog grada ili mjesta. MAN mreže računala obično koriste bežičnu infrastrukturu za povezivanje opreme. Ovisno o konfiguraciji mreža gradskog područja često povezuje nekoliko lokalnih mreža u veću računalnu mrežu. Rad gradskog područja danas se uglavnom zasniva na Ethernet tehnologiji. Puni naziv kratice MAN glasi: *Metropolitan Area Network*.

2.9. RAN

RAN mreža računala je mreža koja putem radijskih veza povezuje pojedine uređaje s drugim dijelovima mreže. Puni naziv kratice RAN glasi na engleskom jeziku *Radio Access Network* što znači u prijevodu radijska pristupna mreža.

2.10. WAN

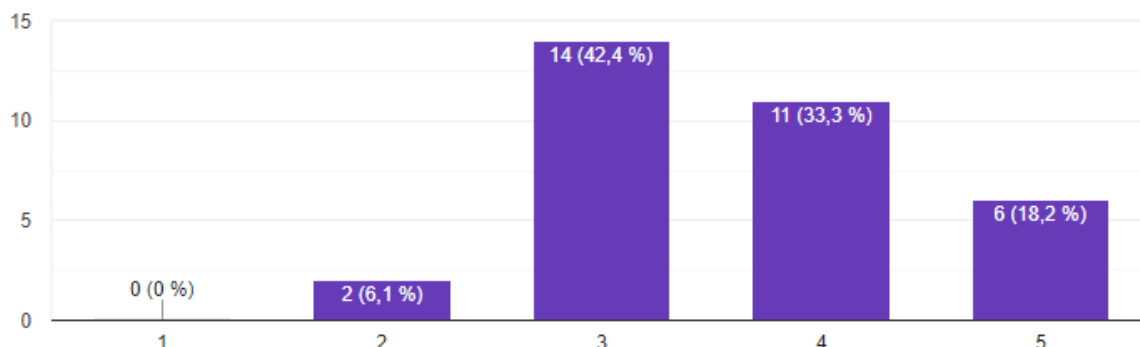
WAN [*engl. Wide Area Network*] je mreža širokog područja globalne mreže, a pokriva veće geografsko područje [1], [2]. Primjenjuje se za međusobno povezivanje udaljenih računala. WAN mreža objedinjuje i povezuje manje mreže poput LAN mreže i MAN mreže. Primjer mreže širokog područja je internet, dok je internet prema opće poznatoj definiciji mreža svih manjih računalnih mreža.

Unutar poglavlja dva je dani kratak pregled i kratko objašnjenje svih računalnih mreža prema području koje pokrivaju.

3. Rezultati anketiranja

Online anketa je izrađena unutar primjenskog alata GoogleForms, a sadržavala je slijedeća pitanja: [1] odredi koliko je nastavna tema: "Vrste mreža računala s obzirom na udaljenost" bila korisna za Vas ili koliko će Vam biti korisna u skoro vrijeme, [2] jeste li shvatili temeljem nastavnih tema iz internetskih tehnologija načine organizacija mreža računala s obzirom na udaljenost, [3] znate li da se BAN mreža [mreža područja tijela] koristi i za procjenu padova kod pacijenata starijih od 65 godina, [4] znate li da potencijalne prijetnje kao što su sigurnost, smetnje i koegzistencija te propisi i standardi mogu spriječiti bržu implementaciju PAN mreže i [5] za koje od navedenih mreža ste najviše do sada čuli: [1] SAN mrežu, [2] nano mrežu, [3] BAN, [4] PAN, [5] HAN, [6] LAN, [7] WLAN, [8] CAN, [9] MAN, [10] RAN ili [11] WAN mrežu. U trećem poglavlju pod nazivom „rezultati anketiranja” su prikazani rezultati istraživanja temeljem uzorka od 33 učenika

[N=33], [anketiranja učenika] o tome koliko je nastavna tema: „Vrste mreža računala s obzirom na udaljenost” bila korisna te jesu li shvatili učenici načine organizacija mreža računala s obzirom na udaljenost temeljem čega se mogu

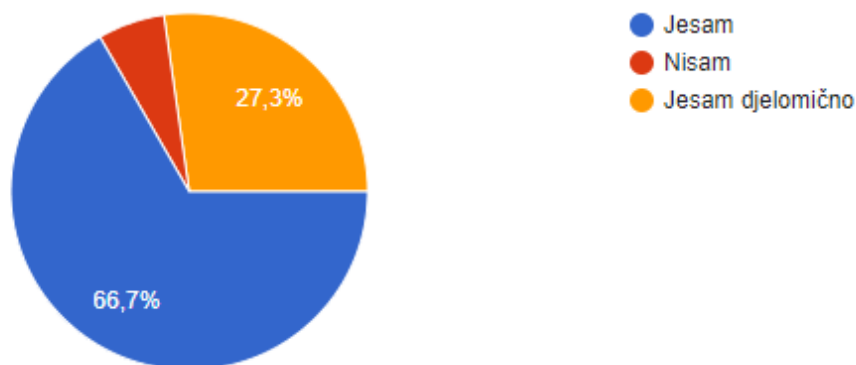

uočiti djelomično rezultati poučavanja kao i kvaliteta unutar procesa poučavanja.

Slika 2: Prikaz rezultata o tome koliko je nastavna tema: "Vrste mreža računala s obzirom na udaljenost" bila korisna za učenike ili koliko će biti korisna u skoro vrijeme

Slika 2 prikazuje koliko je nastavna tema: "Vrste mreža računala s obzirom na udaljenost" bila korisna za ispitanike i koliko će ispitanicima biti korisna u skoro vrijeme. Ispitanici su ocijenili korisnost teme od jedan do pet, a najviše ispitanika je odabralo opciju 3 [42,4%] ispitanika.

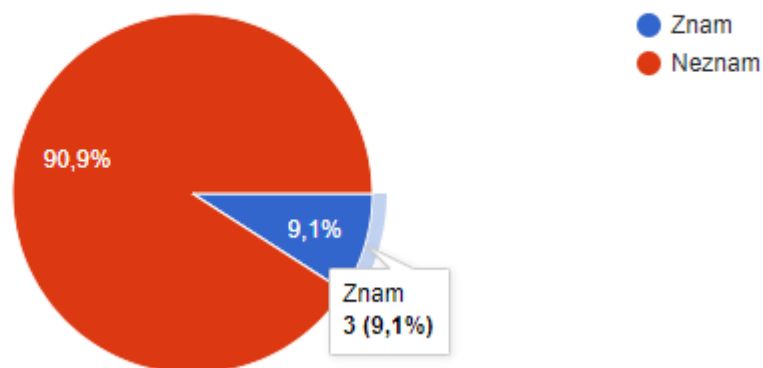
33 odgovora

Slika 3: Prikaz rezultata o tome jesu li ispitanici shvatili temeljem nastavnih tema iz internetskih tehnologija načine organizacija mreža računala s obzirom na udaljenost

Slika 3 prikazuje rezultate o tome jesu li ispitanici shvatili temeljem nastavnih tema iz internetskih tehnologija načine organizacija mreža računala s obzirom na udaljenost. Većina ispitanika 66,7% je odabralo opciju „jesam” tj. kako jesu shvatili, dok samo dva ispitanika [6,1%] nisu shvatila načine organizacija mreža računala s obzirom na udaljenost.

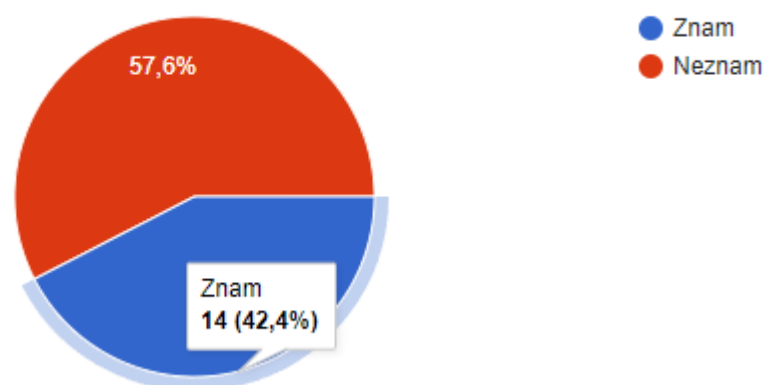
33 odgovora

Slika 4: Prikaz rezultata o tome znaju li ispitanici kako se BAN mreža [mreža područja tijela] koristi i za procjenu padova kod pacijenata starijih od 65 godina

Slika 4 prikazuje rezultat o tome, znaju li ispitanici kako se BAN mreža [mreža područja tijela] koristi i za procjenu padova kod pacijenata starijih od 65 godina. Većina ispitanika je rekla kako nezna [90,9% ispitanika], dok 9,1% ispitanika zna za navedenu informaciju.

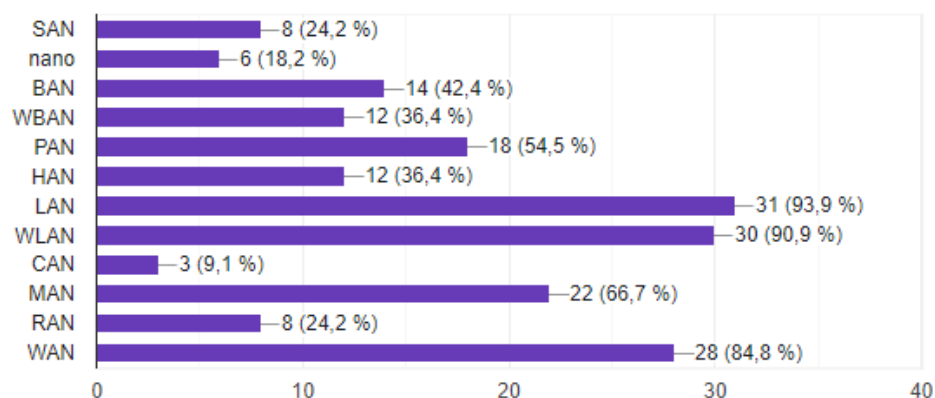
33 odgovora

Slika 5: Prikaz rezultata o tome znaju li ispitanici da potencijalne prijetnje kao što su sigurnost, smetnje i koegzistencija te propisi i standardi mogu spriječiti bržu implementaciju PAN mreže

Slika 5 prikazuje rezultat o tome znaju li ispitanici da potencijalne prijetnje kao što su sigurnost, smetnje i koegzistencija te propisi i standardi mogu spriječiti bržu implementaciju PAN mreže. Većina ispitanika nezna [57,6% ispitanika], dok 42,4% ispitanika zna.

33 odgovora

Slika 6: Prikaz rezultata o tome za koje od navedenih mreža su ispitanici najviše do sada čuli

Slika 6 prikazuje rezultat o tome za koje od navedenih mreža su ispitanici najviše do sada čuli. Najviše ispitanika je čulo za mreže: [1] LAN [93,9% ispitanika], [2] WLAN [90,9% ispitanika] i [3] WAN [84,8% ispitanika], dok je za [1] CAN i [2] nano mrežu čuo najmanji broj ispitanika.

4. Zaključak

U radu su opisane vrste mreža računala s obzirom na udaljenost koje se također rade u sklopu nastavnog procesa iz predmeta internetskih tehnologija u četverogodišnjem smjeru web dizajner. U trećem poglavlju su prikazani rezultati anketiranja temeljem anketiranih učenika [$N=33$] navedenog smjera. Rezultati prikazuju kako su shvatili učenici načine organizacija mreža računala s obzirom na udaljenost te njihovu svrhu. Zatim, vezano uz to koliko je nastavna tema: "Vrste mreža računala s obzirom na udaljenost" bila korisna za ispitanike i koliko će ispitanicima biti korisna u skoro vrijeme, ispitanici su ocijenili korisnost teme od jedan do pet, a najviše ispitanika je odabralo opciju 3 [42,4%] ispitanika. Također, većina ispitanika 66,7% je odabralo opciju „jesam” tj. kako jesu shvatili temeljem nastavnih tema iz internetskih tehnologija načine organizacija mreža računala s obzirom na udaljenost, dok samo dva ispitanika [6,1%] nisu shvatila. Većina ispitanika je rekla kako ne zna [90,9% ispitanika], dok 9,1% ispitanika zna za navedenu informaciju koja glasi kako se BAN mreža [mreža područja tijela] koristi i za procjenu padova kod pacijenata starijih od 65 godina. Većina ispitanika ne zna [57,6% ispitanika], dok 42,4% ispitanika zna da potencijalne prijetnje kao što su sigurnost, smetnje i koegzistencija te propisi i standardi mogu spriječiti bržu implementaciju PAN mreže. Također, ovim istraživanjem došli smo do zaključka kako je najviše ispitanika čulo za mreže računala: [1] LAN [93,9% ispitanika], [2] WLAN [90,9% ispitanika] i [3] WAN [84,8% ispitanika], dok je za [1] CAN mrežu i [2] nano mrežu računala čuo najmanji broj ispitanika.

5.Literatura

- [1] Bednjanec, Andrea. [2022]. Računalne mreže, udžbenik. ELEMENT.
- [2] Vrste, arhitektura i protokoli računalnih mreža. URL: <https://element.hr/wp-content/uploads/2021/04/unutra-12518.pdf> [18.10.2022.].
- [3] Filetin, Tomislav. [2022]. Primjena NANO materijala u tehnici. URL: http://titan.fsb.hr/~tfiletin/pdf/hazu_nano1.pdf [18.10.2022.].
- [4] Tony O'Donovan", John O'Donoghue/, Cormac Sreenan", David Sammorr-, Philip O'Reilly2, Kieran A. O'Connor. A Context Aware Wireless Body Area Network [BAN]. URL: <https://eudl.eu/pdf/10.4108/ICST.PERVASIVEHEALTH2009.5987> [18.10.2022.].
- [5] Varga M. [2020]. PROCJENA KORISNOSTI POJEDINIH MOGUĆNOSTI DIGITALNIH PAMETNIH KUĆA . Zbornik radova Veleučilišta u Šibeniku.